

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΕΕ¹

Ο εορτασμός, για την εγκαθίδρυση πριν από 70 χρόνια, στις 23 Ιουλίου του 1952, ό,τι είναι γνωστό, πλέον, ως το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυστυχώς, συνέπεσε με τα όσα πολύ τραγικά συμβαίνουν στα σύνορα της, προς ανατολάς. Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί και συνεχίζεται, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την Ένωση και για τα Κράτη Μέλη της. Επιβεβαιώνεται, έτσι, η μεγάλη σημασία που ενέχει η συνέχισή της, ως ένας εύρωστος υπερεθνικός Οργανισμός, εδραζόμενος, στις αρχές της Δημοκρατίας, της Ελευθερίας και του Κράτους Δικαίου, που επιδιώκει την ασφάλεια, την ευημερία και την ευνομία, για τους Λαούς των Κρατών Μελών της, καθώς, επίσης, για τον υπόλοιπο Κόσμο.

Η ιστορία που οδήγησε στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι, βέβαια, σε όλους γνωστή: ο όλεθρος, που για δεύτερη φορά, κατά το πρώτο ήμισυ του 20^{ου} αιώνα, βίωσαν οι λαοί της Ευρώπης, και όχι μόνο, αφού επρόκειτο για παγκόσμιους πολέμους. Δικαίως, λοιπόν,

¹ Δόθηκε από Γ.Ν. Γιασεμή, Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Κύπρου κατά την εκδήλωση η οποία πραγματοποιήθηκε την 1^η Νοεμβρίου, 2022 στο Ανώτατο Δικαστήριο με την ευκαιρία του εορτασμού για τα 70χρονα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

διακεκριμένοι Ευρωπαίοι πολιτικοί της μεταπολεμικής εποχής, στοχάστηκαν ότι για την αποφυγή παρόμοιων καταστάσεων επιβαλλόταν η ύπαρξη ενός «μηχανισμού», ο οποίος να απέτρεπε την επανάληψη των ίδιων δεινών. Οραματίζονταν, να οδηγήσουν τους λαούς της Δυτικής Ευρώπης, όπως είχε διαμορφωθεί, γεωπολιτικά, τότε, το σκηνικό, σε αμοιβαία συνύπαρξη και συνεργασία για την κατοχύρωση, προς όφελος ολονών, των πιο πάνω αρχών και αξιών. Η συνδιαχείριση, σε ένα συμφωνημένο πλαίσιο, των πρώτων υλών του άνθρακα και του χάλυβα, που ανεξέλεγκτες καθιστούσαν εφικτούς τους εξοπλισμούς και τους πολέμους, αποτέλεσαν την απαρχή της συνεργασίας αυτής.

Την ιδέα προώθησε ο Γάλλος Υπουργός Εξωτερικών **Robert Schuman**. Πρόκειται για τη γνωστή Διακήρυξη Schuman της 9^{ης} Μαΐου 1950. Προέβλεπε, λεπτομερώς, για τη συνένωση των βιομηχανιών των ενδιαφερομένων χωρών της Δυτικής Ευρώπης, στους πιο πάνω τομείς. Έτσι, εγκαθιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, γνωστή και ως ΕΚΑΧ. Στη Συνθήκη, η οποία υπογράφηκε από έξι χώρες, ως τα ιδρυτικά μέλη αυτής,

ενσωματώθηκε η δήλωση από τη Διακήρυξη Schuman, η οποία προϋδέασε ότι: «*Η Ευρώπη δεν θα δημιουργηθεί δια μιας, ούτε σε ένα συνολικό σχέδιο: θα οικοδομηθεί μέσα από συγκεκριμένα επιτεύγματα που κατ' αρχάς θα δημιουργήσουν μια πραγματική αλληλεγγύη*». Στη βάση αυτής, έγινε κατορθωτή, σταδιακά, η είσοδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση άλλων 22 κρατών, μεταξύ των οποίων και της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, βασισμένη, κατά κύριο λόγο, στην οικονομική συνεργασία, αποτέλεσε το πρότυπο για την ίδρυση το 1958 της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ) και εν τέλει το 2009, της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), διά της Συνθήκης της Λισαβόνας. Είναι γεγονός ότι η ΕΚΑΧ υπήρξε καινοτόμο στον τομέα του Διεθνούς Δικαίου. Προνόησε, συγχρόνως, ό,τι αποτελεί σταθμό στην εξέλιξη του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την εγκαθίδρυση Δικαστηρίου. Σύμφωνα με ό,τι προέβλεπε το Άρθρο 31, αυτής: «*The function of the Court is to ensure the rule of law in the interpretation and application of the present Treaty and of its implementing regulations*». Το Δικαστήριο, λοιπόν,

ήταν επιφορτισμένο με το καθήκον, κατά την ερμηνεία της Συνθήκης και των κανόνων που είχε θεσπίσει για την εφαρμογή της, να τηρείται ο Νόμος. Αυτή, ήταν η απαρχή για τη δημιουργία ενός υπερεθνικού οργανισμού, βασισμένου, μεταξύ άλλων, στις σύμφυτες, παναθρώπινες αρχές και αξίες που ορίζουν το Κράτος Δικαίου. Πλέον σημαντικό, όμως, ήταν το γεγονός ότι ένα Δικαστήριο της Δικαιοσύνης, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφαρμόζοντας τις πιο πάνω αρχές και αξίες, θα είχε πρωτεύοντα ρόλο στη διασφάλιση της συνοχής και της λειτουργίας του.

Τούτο, αποδείχτηκε στην πορεία, αφού η δράση του Δικαστηρίου ξεπέρασε τα εσκαμμένα, οι δε αποφάσεις του προσέλαβαν, μέσω και των Συνθηκών, νομοθετική ισχύ. Από νωρίς, διακήρυξε στην υπόθεση *Van Gend en Loos, ΔΕΚ - 26/62, 5.2.1963*, ότι, «... η Κοινότητα αποτελεί νέα έννομη τάξη διεθνούς δικαίου, υπέρ της οποίας τα κράτη περιόρισαν τα κυριαρχικά τους δικαιώματα, σε περιορισμένους έστω τομείς, και της οποίας υποκείμενα είναι όχι μόνο τα κράτη μέλη, αλλά επίσης και οι υπήκοοι τους.». Πρόκειται για απόφαση σταθμό, αφού, κατά αντίθεση με τους παραδοσιακούς οργανισμούς, υποκείμενα

δικαίου στην ενωσιακή έννομη τάξη δεν θα ήταν μόνο τα Κράτη, αλλά και οι πολίτες των Κρατών Μελών.

Τον επόμενο χρόνο, το Δικαστήριο, με την απόφαση του στην υπόθεση *Costa v. Enel*, ΔΕΚ – 6/64, 15.7.1964, κατέστησε ακόμα πιο σαφή και ισχυρό τον ενοποιητικό δεσμό, μεταξύ της Ένωσης και των Κρατών Μελών της. Διακήρυξε ότι, *«Αντίθετα προς τις συνήθειες διεθνείς συνθήκες, η Συνθήκη της ΕΟΚ δημιούργησε ιδιαίτερη έννομη τάξη, η οποία ενσωματώθηκε στα νομικά συστήματα των κρατών μελών από της θέσεως της Συνθήκης σε ισχύ και δεσμεύει τα δικαστήριά τους.»* Έκτοτε, η ενωσιακή έννομη τάξη, στηρίζει τη δημιουργία της σε μία διαφορετική λογική από ότι η διεθνής έννομη τάξη. Πέρα από τη διακυβερνητική συνεργασία, υπηρετεί τους ενοποιητικούς στόχους και το πνεύμα της ιδρυτικής Συνθήκης που κυρώθηκε και υπογράφηκε από όλα τα Κράτη Μέλη της. Εφαρμόζει ένα δικό της διακριτό σύστημα κανόνων, το οποίο εξασφαλίζει την αποτελεσματική και ομοιόμορφη εφαρμογή του, με στόχο τη σταδιακή ολοκλήρωση. Το Δικαστήριο, ως θεματοφύλακας της τήρησης του ευρωπαϊκού δικαίου, διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο στην ερμηνεία και κατ' επέκταση στην εμπέδωση και

ανάπτυξη του ευρωπαϊκού κεκτημένου, επιβάλλοντας το σεβασμό σε όλα τα Κράτη Μέλη και στους υπηκόους τους.

Τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες αποτελούν, αναπόσπαστο, μέρος του Δικαίου της Ένωσης. Το Δικαστήριο, το 1969, διακήρυξε στην υπόθεση *Stauder v. City of Ulm, C-29/1969, 12.11.1969*, ότι, «... τα θεμελιώδη δικαιώματα του ατόμου ... περιλαμβάνονται στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, των οποίων τον σεβασμό εξασφαλίζει το Δικαστήριο.». Συγχρόνως, αποδέχθηκε τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των Κρατών Μελών ως πηγή έμπνευσης για την ενωσιακή προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, αναφορά που υιοθετήθηκε από τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο **Άρθρο 6, παρ. 3**. Συνεπώς, η προσφυγή σε δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα συντάγματα των Κρατών Μελών, είναι καθόλα φυσική και άκρως σημαντική, προκειμένου να καταστεί η ενωσιακή προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελεσματική.

Βέβαια, είναι, πλέον, και ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέθηκε σε ισχύ με το **Άρθρο 6.1** της

ομώνυμης Συνθήκης. Καλύπτει όλο το πεδίο των αστικών, πολιτικών οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των ευρωπαϊών πολιτών. Επεκτείνει, την προστασία, πέραν από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σε τομείς όπως η κοινωνική ευημερία και η πολιτική. Περιλαμβάνει, επίσης, θεμελιώδη δικαιώματα τρίτης γενιάς, όπως είναι η προστασία των δεδομένων και οι εγγυήσεις για τη βιοηθική.

Στόχος του Χάρτη, είναι να καταστήσει τα θεμελιώδη δικαιώματα πιο εύκολα προσβάσιμα, συνιστώντας ένα πρόσθετο επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων για τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Χάρτης, δεν είναι δεσμευτικός μόνο, για τα θεσμικά όργανα της Ένωσης,. Είναι, επίσης, άμεσα εκτελεστός στα Κράτη Μέλη όταν αυτά εφαρμόζουν το δίκαιο της. Ως αναπόσπαστο μέρος του πρωτογενούς δικαίου της, τα δικαστήρια της Κύπρου, αναπόφευκτα, δεσμεύονται από τις πρόνοιές του, όταν εκδικάζουν υποθέσεις που αφορούν σε δικαιώματα και ελευθερίες, που πηγάζουν από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελούν επίδικα θέματα.

Σε τούτο, συμβάλλει η καλά εδραιωμένη Αρχή της Υπεροχής. Σύμφωνα με αυτήν, το ευρωπαϊκό δίκαιο υπερισχύει του εθνικού δικαίου των Κρατών Μελών, ακόμα και του συντάγματος αυτών. Η εφαρμογή της, αποτελεί επιτακτική υποχρέωση, όχι μόνο για τις εθνικές κυβερνήσεις, αλλά και για τα εθνικά δικαστήρια των Κρατών Μελών. Κάθε Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλει να σέβεται και να εναρμονίζει το εθνικό του δίκαιο με τα ευρωπαϊκά νομοθετήματα, καθώς το ευρωπαϊκό δίκαιο αποτελεί ανώτερη, ιεραρχικά, πηγή δικαίου, σε σχέση με τις εθνικές νομοθεσίες. Η αρχή αυτή, επιβεβαιώθηκε, μεταξύ άλλων, στις υποθέσεις *Simmenthal*, **ΔΕΚ 106/77, 9.3.1978** και *Factortame*, **C-213/89, 19.6.1990**. Με τον τρόπο αυτό, οι ευρωπαϊκοί κανόνες δικαίου γίνονται εσωτερικό δίκαιο των Κρατών Μελών, άμεσα εφαρμοστέο από τους πολίτες και τα δικαστήρια τους.

Το Ανώτατο Δικαστήριο αποδέχθηκε την συγκεκριμένη αρχή, στην απόφαση της Πλήρους Ολομέλειας στην υπόθεση *Γενικός Εισαγγελέας ν. Κωνσταντίνου (2005) 1 Α.Α.Δ. 1356*, που οδήγησε στην 5η τροποποίηση του Συντάγματος το 2006, με τον **Νόμο**

127(I)/2006. Στο νέο *Άρθρο 1Α του Συντάγματος*, προνοείται, κατ' ουσίαν, ότι καμία διάταξη σε αυτό, δεν θεωρείται ότι ακυρώνει Νόμους που θεσπίζονται, πράξεις που διενεργούνται ή μέτρα που λαμβάνονται από τη Δημοκρατία, τα οποία καθίστανται αναγκαία, λόγω των υποχρεώσεών της, ως Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Σύνταγμα, δεν πρέπει να παρεμποδίζει τη νομική ισχύ και την εφαρμογή νομικών πράξεων, άμεσης ισχύος και δεσμευτικού χαρακτήρα, της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τοιούτοτρόπως προσδίδεται υπεροχή στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακόμα και έναντι του Συντάγματος. Τα Κράτη Μέλη, λοιπόν, περιλαμβανομένης, ασφαλώς, της Κυπριακής Δημοκρατίας, δεν μπορούν να εφαρμόσουν εθνικό κανόνα που αντιβαίνει στο ευρωπαϊκό δίκαιο, όπως αναφέρθηκε στην υπόθεση *Deutsche Umwelthilfe eV. v. Freistaat Bayern C-752/2018*, **19.12.2019.**

Στη βάση της Αρχής της Υπεροχής, ο εθνικός δικαστής βαρύνεται με την υποχρέωση να εφαρμόσει στο ακέραιο το κοινοτικό δίκαιο και να προστατέψει τα δικαιώματα που το τελευταίο προσφέρει στους ευρωπαίους πολίτες, ως απόρροια της ρητής επιταγής συνεργασίας,

αφήνοντας ανεφάρμοστη κάθε προγενέστερη ή μεταγενέστερη αντίθετη διάταξη του εσωτερικού δικαίου. Ένα καλό παράδειγμα της αφοσίωσης και του σεβασμού της Κύπρου στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι η νομολογία σχετικά με τα ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης και η εκτέλεση τέτοιων ενταλμάτων από τα δικαστήρια, δεδομένου ότι πληρούνται οι, σχετικές, νομοθετικές προϋποθέσεις.

Συμμόρφωση με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Αρχή της Υπεροχής συνεπάγεται σεβασμό προς το Κράτος Δικαίου. Αναμφισβήτητα, τα κυπριακά δικαστήρια επιτελούν σημαντικό ρόλο προς διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντός της κυπριακής έννομης τάξης. Το εθνικό δικαστήριο, κατά την εκδίκαση μιας υπόθεσης, εντοπίζει τα γεγονότα και εφαρμόζει το δίκαιο, περιλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα, σε υποθέσεις έμμεσης φορολογίας, τελωνείων, γεωργίας, δημοσίων συμβάσεων, κοινωνικής ασφάλισης, ανταγωνισμού και προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπου, ως επί το πλείστον, αναφύονται ζητήματα ερμηνείας και άμεσης ισχύος του ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου. Πρόσφατο παράδειγμα, ειδικά, στον τελευταίο τομέα, αποτελεί η απόφαση της Πλήρους

Ολομέλειας, στην υπόθεση *Χατζηϊωάννου κ.α. Πολιτικές Αιτήσεις 97/2018 κ.α. ημερομηνίας 27.10.2021*, ληφθείσα κατά πλειοψηφία, αναφορικά με τη νομιμότητα προνοιών του *περί Διατήρησης Τηλεπικοινωνιακών Δεδομένων κ.λ.π, Ν.183(Ι)/2007*, έναντι της *Οδηγίας 2002/58/ΕΚ*.

Ιδιαίτερα σημαντική, είναι η αμοιβαία συνεργασία μεταξύ των Ανωτάτων Δικαστηρίων και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου, ει δυνατόν, ερμηνεύονται με πνεύμα συνεργασίας, ώστε να αποφεύγεται η σύγκρουση με τις εθνικές συνταγματικές αρχές. Αυτή η προσέγγιση, είναι άμεσα συνυφασμένη με την πρόνοια στο **Άρθρο 4, παρ.2** της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία αναφέρει ότι, *«Η Ένωση σέβεται την ισότητα των κρατών μελών ενώπιον των Συνθηκών καθώς και την εθνική τους ταυτότητα που είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική τους δομή»*

Ένα από τα κύρια μέσα, λοιπόν, για τη δικαστική συνεργασία μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, αποτελεί η

Προδικαστική Παραπομπή, σε σχέση με ζητήματα ερμηνείας του ευρωπαϊκού δικαίου ή εγκυρότητας ή ερμηνείας πράξεων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Όπως διευκρίνισε το Δικαστήριο, μέσα από τη νομολογία και τις συστάσεις του, σε σχέση με το μηχανισμό της προδικαστικής παραπομπής, απαιτείται η ενεργός συμμετοχή του εθνικού δικαστηρίου στην υποβολή προδικαστικού ερωτήματος. Όπου διαπιστώνεται σύγκρουση, αλλά δεν υπάρχει η απαιτούμενη καθαρότητα, ως προς το περιεχόμενο και το κύρος των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, τότε το εθνικό δικαστήριο έχει την ευχέρεια, δυνάμει του **Άρθρου 267** της Σ.Λ.Ε.Ε. να απευθυνθεί με προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο, καλώντας το να ερμηνεύσει συγκεκριμένες πρόνοιες του δικαίου της Ένωσης, ή να αποφανθεί επί του κύρους συγκεκριμένων νομικών πράξεων οργάνων της Ένωσης. Με τη βοήθεια αυτή, το εθνικό δικαστήριο μπορεί να προχωρήσει πλέον στην εξέταση της συμβατότητας του εθνικού του δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης. Η αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και η εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στα γεγονότα αυτά, αποτελούν καθήκον του εθνικού Δικαστή. Από τη σκοπιά του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το εθνικό δικαστήριο που υποβάλλει το

ερώτημα, υποχρεούται να συμμορφωθεί με την απάντηση του Δικαστηρίου.

Η Κυπριακή νομολογία, επί προδικαστικών παραπομπών, έχει συνοψισθεί σε αρκετές αποφάσεις. Αναφέρονται ενδεικτικά οι υποθέσεις *Cypra Ltd v. Δημοκρατίας* (2013) 3 Α.Α.Δ. 305 και *Kristian Bekefi κ.ά. v. Δημοκρατίας*, (2015) 3 Α.Α.Δ. 437. Για το διαδικαστικό μέρος μιας παραπομπής, έχει θεσπιστεί σχετικός Κανονισμός (ο περί *Προδικαστικής Παραπομπής στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Διαδικαστικός Κανονισμός (Αρ. 1) του 2008*), κατά τον οποίο το Δικαστήριο, δύναται να εκδώσει σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, σχετική, διαταγή παραπομπής, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως διαδίκου.

Μεγάλη πρόκληση στον τομέα της απονομής της Δικαιοσύνης τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι η ανταπόκριση των δικαστηρίων στο καθήκον τους για απονομή δικαιοσύνης. Τα Κράτη Μέλη, δεσμεύονται να οργανώνουν τα νομικά τους συστήματά με τρόπο που να διασφαλίζονται τα εχέγγυα της δίκαιης δίκης. Αυτή η

υποχρέωση, όπως είναι γνωστόν, είναι ιδιαίτερα σημαντική, για τη σύγκλιση και προσήλωση των νομικών συστημάτων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις αρχές του Κράτους Δικαίου, και ιδιαίτερα στην ορθολογιστική διαχείριση του χρόνου στα δικαστήρια, που αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την απονομή υψηλού επιπέδου δικαιοσύνης.

Είναι ευρέως αποδεκτό, ότι το επίπεδο δικαιοσύνης στην Κύπρο είναι υψηλό. Εντούτοις, η ταχύτητα στην απονομή της, εδώ και αρκετά χρόνια, υστερεί συγκριτικά με τους περισσότερους Ευρωπαίους εταίρους της. Κατανοώντας την ανάγκη για εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση του συστήματος δικαιοσύνης, η Κυπριακή Δημοκρατία προέβηκε, με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στον καταρτισμό σημαντικών μεταρρυθμιστικών αλλαγών στο χώρο της Δικαιοσύνης. Βρίσκεται ήδη, στο τελικό στάδιο προς εφαρμογή ορισμένων, όπως η δημιουργία νέων Δικαστηρίων, η δημιουργία ανεξάρτητης Αρχής Διοίκησης των Δικαστηρίων, η Μηχανογράφηση της Δικαστικής Υπηρεσίας, η εφαρμογή, νέου, εκσυγχρονισμένου πλαισίου Κανονισμών Πολιτικής Δικονομίας.

Αναμένεται, λοιπόν, η βελτίωση της αποδοτικότητας των Κυπριακών Δικαστηρίων, γεγονός που θα συμβάλει στην αποτελεσματική και ταχεία απονομή της Δικαιοσύνης, προς όφελος όλων των πολιτών και της κοινωνίας ευρύτερα. Κατ' επέκταση, αυτό θα αναδείξει ακόμα περισσότερο τις αξίες, στις οποίες εδράζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση και η σημασία της, διαχρονικώς, διαμορφούμενης νομολογίας του Δικαστηρίου, ως προς τις βασικές πτυχές του Κράτους Δικαίου, ίδιον των Δημοκρατικών Πολιτευμάτων.